

דיני בשרות המטבח והמאכלים – שיעור 6 כללים בדיני בשר וחלב

נ"ט בר נ"ט

(מאכל פרווה שבושל בסיר בשרי)

האופנים בהם לא שייך ההיתר של נ"ט בר נ"ט

באיסור: מאכל שבושל בסיר טרף (כגון שבישלו בו בשר וחלב, או שאר מאכלים אסורים), אסור באכילה. כיון שהאיסור קיים כל הזמן, והעברתו מסיר לאוכל וכו' לא מגרעת מטעמו (שי"ך בסי' צד ס"ק כב).

במאכל חריף: מאכל פרווה חריף (כגון פלפל חריף, בצל, צנון וכו') שבושל בסיר בשרי, אסור לאוכלו עם חלב, משום שטבעו של החריף למשוך ולהוציא טעם חזק מהכלי, וכיון שמקבל טעם בשרי חזק, לא שייך בו ההיתר של נ"ט בר נ"ט (שו"ע סי' צ"א סעיף א).

בשעת הבישול: נ"ט בר נ"ט שנעשה בכח אחד, כגון מאכל פרווה בסיר, שהניחו על הסיר גבינה מבחוץ, לדעת רוב הפוסקים, הפרווה נהיה חלבי, ולא אומרים שהגבינה מעבירה טעם לסיר, והסיר לפרווה, אך יש שחולקים וסוברים שגם במקרה זה יש להתיר משום נ"ט בר נ"ט, ויהיה מותר לאכול את המאכל הפרווה עם בשר. (מובא בפתחי תשובה בסי' צה ס"ק א. וכך נהגו בני אשכנז. ובכף החיים יב כתב לכתחילה להחמיר. והגר"ע יוסף פסק להתיר בזה – הליכות עולם ח"ז עמ' עט). דוגמה מעשית: הניחו שניצללים מעל מיחם עם מים רותחים, לדעת המחמירים, אין לשתות את המים שבמיחם עם חלב.

טעם פגום – נותן טעם לפגם

(חלב שבושל בסיר בשרי שאינו בן יומו)

מאכל חריף

נתבאר לעיל, שטעם הנפלט מסיר שאינו בן יומו הוא פגום ואינו יכול לאסור, וע"כ חלב שבושל בסיר בשרי אינו בן יומו לא נאסר. זה נכון במאכל רגיל, אבל מאכל חריף – חלב חריף שבושל בסיר בשרי אינו בן יומו, לדעת הרמ"א וחלק מפוסקי ספרד-אסור. כיון שטבע החריף להשביח טעם פגום הבלוע בסיר. וזה נחשב כאילו בישלו את החלב בסיר בשרי בן יומו. ויש מפוסקי ספרד שנקטו שאין כח ביד החלב החריף להשביח את טעם הבשר הפגום הבלוע בכלי. והחלב יהיה מותר (סי' צ"ו סעיף א ברמ"א. ובדעת השולחן ערוך יש סתירה. ונחלקו האחרונים בביאור דעתו).

בליעת כלי מגבו

(טיפת חלב שנשפכה על סיר מבחוץ)

נתבאר לעיל שאם בישלו נשפך חלב לתוך סיר עם בשר, הכל אסור, אלא אי"כ יש בבשר כמות של פי שישים מהחלב שנשפך, ואז טעם החלב בטל והבשר והכלי מותרים. זה נכון דווקא אם החלב נשפך לתוך הסיר. אבל חלב שנשפך מעל סיר רותח, אפילו אם יש שישים בסיר כנגד החלב, הסיר עצמו טעון הגעלה, כיון שאנו חוששים שמא החלב שנבלע בסיר, מפעפע בדפנות הסיר ולא נכנס כולו לתוך הסיר, ובבישול הבא החלב יכנס לסיר ויאסור את תכולתו ופעמים שניתן להתיר גם ללא הגעלה, וע"כ כדאי להתייעץ עם מורה הוראה מומחה (סי' צב, סעיף ה).

לומדים כהלכה

לומדים ♦ זוכרים ♦ פוסקים

דיני כשרות המטבח והמאכלים – שיעור 6 כללים בדיני בשר וחלב

העברת טעם מכלי לכלי

(כלי עם בשר רותח שנוגע בכלי עם חלב רותח)

שני כלים יבשים הנוגעים זה בזה, אף ששניהם חמים, הטעם לא עובר מכלי לחבירו, כיון שיש בידינו כלל הלכתי: "אין הבלוע יוצא ללא רוטב" – כלומר טעם הבשר הבלוע בדופני הכלי לא יכול לצאת ולתת טעם בכלי שצמוד אליו, אלא א"כ יהיה ביניהם רוטב. אך לכתחילה יש להיזהר שלא יגעו זה בזה, משני טעמים: א. שחוששים למ"ד שהבלוע יכול לצאת ולתת טעם גם בלי רוטב. ב. שמא הכלי יפתח וכו' ותעבור ממשות או זיעה מאחד לשני (סי' צב, סעיף ח ברמ"א).

ויש בזה הרבה דוגמאות מעשיות להלכה, ונרחיב בזה בעז"ה בשיעורים המעשיים.